Εφημερίδα : «Η Βραδυνή»
Κριτική Θεάτρου: Μαρίκα Θωμαδάκη
«Αντιθέατρο Μαρίας Ξενουδάκη»
Χένρικ Ίψεν : **«Έντα Γκάμπλερ»**
Μετάφραση: Μαργαρίτα Μέλμπεργκ
Σκηνοθεσία : Χρίστος Λύγκας
Κοστούμια : Γιάννης Μετζικώφ
Σκηνικά: Μαρία Κονομή
Μουσική : «Γύρω-γύρω»
Φωτισμοί : Λουκάς Χατζής
Ερμηνεύουν : Κώστας Βασαρδάνης, Ελισάβετ Μουτάφη, Βούλα Πατελάκη, Χρίστος Λύγκας, Φανή Γέμτου, Στάθης Κοκόρης, Αθηνά Χιλιοπούλου.

Από τα σημαντικότερα έργα του Ίψεν, η «Έντα Γκάμπλερ» δίνει την ευκαιρία στον θίασο της εταιρείας Θεάτρου «Πρώτες Ύλες» να ερμηνεύσει τον μικρόκοσμο του Ίψεν με προσήλωση στις εσωτερικές δονήσεις των ρόλων και με ενάργεια στην παρουσίαση του συστήματος των δρώντων. Σε μια σχετικώς πιστή μετάφραση της Μαργαρίτας Μέλμπεργκ, το κείμενο του Σκανδιναβού δραματουργού καθοδηγεί τον σκηνοθέτη στην επανατοποθέτηση του σύγχρονου θεατή σε ζητήματα που εξακολουθούν και σήμερα να απασχολούν τις κοινωνίες, όπως, για παράδειγμα η θέση της γυναίκας και ο περιορισμένος της ρόλος στα δρώμενα των κέντρων λήψεως αποφάσεων. Η «Έντα Γκάμπλερ» σε σκηνοθεσία Χρίστου Λύγκα προβάλλει έναν κόσμο απαγορεύσεων υπογραμμίζοντας, παράλληλα, την αναπόφευκτη αισθητική της ψυχρότητας που αποπνέει η εν γένει σκηνική ατμόσφαιρα. Ο κ. Λύγκας τονίζει την πεισιθάνατη φιγούρα της ηρωίδας φωτίζοντας εκ των ένδον την μετάλλαξη της ανικανότητας σε θηριωδία.

Η ερμηνεία της ομώνυμης του έργου ηρωίδας από την Ελισάβετ Μουτάφη, αποκρυσταλλώνει την εντύπωση της μεταστροφής από την θέση ενός κοινωνικού θύματος στην θέση ενός παράλογου δημίου, που αναγκάζεται από τις κορυφώσεις του τραγικού πάθους να καταφύγει στην λύση της αυτοκαταστροφής. Η κ. Μουτάφη αποκαλύπτει σταδιακά τις πτυχώσεις του τραγικού εντός του οποίου η ηρωίδα παρατηρεί με ακαταμάχητη νηφαλιότητα το παιχνίδι των δικών της μεταμορφώσεων και της δικής της αλήθειας: δεν μπορείς να καταστρέφεις αν δεν καταστρέφεσαι. Η ερμηνεία της ιψενικής ηρωίδας από την Ελισάβετ Μουτάφη κινείται ανάμεσα στην φυσική και γι' αυτό αχαλίνωτη αθωότητα και στην επίκτητη γι' αυτό και πιο βασανιστική ενοχή, παρά το γεγονός ότι η ηθοποιός υιοθετεί έναν σκηνικό μονόδρομο, ο οποίος οδηγεί αναγκαστικά σε μονοεπίπεδη ερμηνεία. Εξάλλου, ο Κώστας Βασαρδάνης ως Γιόργκεν Τέσμαν, κωδικοποιεί την ερμηνεία του στους ρυθμούς ενός εξαιρετικά ευέλικτου ρεαλισμού, δημιουργώντας έτσι μιαν ολοκληρωμένη εικόνα του ήρωα. Ο κ. Βασαρδάνης, από τους πολύ ταλαντούχους νέους μας ηθοποιούς κατορθώνει να αποδώσει τον ρόλο του με ελεγχόμενη λιτότητα χωρίς να τον σχηματοποιεί: ο Γιόργκεν Τέσμαν του κ. Βασαρδάνη αποτελεί μια άριστη σύνθεση τονισμού του λόγου και των κινήσεων.

Αξιοπρόσεκτη είναι επίσης η ερμηνεία της κας Έλβστεντ από την Φανή Γέμτου, η οποία κινείται αισθαντικά και με σκηνική κομψότητα. Η κ. Γέμτου αποδίδει εύστοχα τις συγκινησιακές δομές του ρόλου της, τον οποίο αναδεικνύει σε σύνοψη των καθόλου συμπαθητικών φορτίσεων του έργου. Ως Γιουλάνε Τέσμαν, η Βούλα Πατελάκη διεκπεραιώνει με άνεση μεστού ηθοποιού τις εξ αντανακλάσεως κυμάνσεις των ιψενικών χαρακτήρων, όπως άλλωστε και η Αθηνά Χιλιοπούλου, η οποία, στον ρόλο της Μπέρτε, κατορθώνει να απομονώσει την γλυκύτητα και την συμπάθεια.

Ως Δικαστής Μπρακ, ο Στάθης Κοκόρης ερμηνεύει μια αρκετά μεγάλη γκάμα αποχρώσεων του χαρακτήρα, υπογραμμίζοντας την ταλάντευσή του από την κυνικότητα σε μια σχεδόν παιδική αφέλεια. Ο κ. Κοκόρης φωτίζει τον Δικαστή Μπρακ με ιδιότυπο σκηνικό ημίφως, το οποίο προκρίνει περισσότερο ένα αδιόρατο παιχνίδισμα διαθέσεων του χαρακτήρα-ρόλου, εκκινώντας από την φυσική σκληρότητα και καταλήγοντας στην εξίσου φυσική δια-σκέδαση των καταστάσεων στις οποίες συμμετέχει. Ωστόσο, ο Έιλερτ Λέβμπεργκ του Χρίστου Λύγκα δεν αποδίδει παρά μόνο μία παράμετρο συνθέσεως του ήρωα, εκείνη της ευσυνειδησίας. Η μονοσήμαντη όμως ερμηνεία του κ. Λύγκα αποδυναμώνει την εξαιρετικά πλούσια προσωπικότητα του Λέβμπεργκ, αφαιρώντας μάλιστα ορισμένα απαραίτητα υλικά -όπως το πάθος- από την σύνολη διαπλοκή των ηρώων του έργου, γεγονός το οποίο αποφορτίζει την πορεία προς την τελική έκβαση των πραγμάτων.

Επισημαίνουμε ομοίως ότι τα σκηνικά της Μαρίας Κονομή, αποθεώνουν την ιδέα του εγκιβωτισμού, υποβάλλοντας έντονα την εντύπωση της αιχμαλωσίας της ζωής και επιτρέπουν την δημιουργία μιας πλούσιας σε συμβολισμούς εικόνας. Κατά τον ίδιο τρόπο λειτουργούν τα καλαίσθητα κοστούμια του Γιάννη Μετζικώφ, οι φωτισμοί του Λουκά Χατζή και η μουσική των «Γύρω-Γύρω», η οποία επιπροσθέτως καλλιεργεί έντεχνα το σασπένς και προοικονομεί το μοιραίο στιγμιότυπο του πυροβολισμού…

Δημοσίευση: 5/2/2004